

Promemorian Stärkt trygghet vid långvarigt nedsatt arbetsförmåga, S2021/07176

Pensionsmyndigheten har lämnat remissvar över betänkandet *En sjukförsäkring med prevention, rehabilitering och trygghet* (SOU 2021:69), S2021/05920.

Pensionsmyndigheten har inga invändningar mot förslagen i nu aktuell promemoria, där delar av förslagen i SOU 2021:69 föreslås träda ikraft 1 juli 2022.

Pensionsmyndigheten lämnar dock följande kommentarer.

Sjukersättning till äldre i förvärvsarbetsande ålder

Förslagen innebär en ökad möjlighet för personer som på grund av sjukdom saknar arbetsförmåga och som har som längst fem år kvar till den ålder då sjukersättning som längst kan lämnas att få sjukersättning. Det innebär i praktiken den ålder när äldres grundskydd träder in, det vill säga riktåldern. Den föreslagna ökade möjligheten för dessa personer att få sjukersättning kan sägas strida mot arbetslinjen, men om alternativet till sjukersättning är arbetslöshet, sjukpenning eller ett tidigt uttag av ålderspension så är inte effekten på utfört arbete negativ. Förslaget kan ses som en välfärds- och fördelningsfråga med en ökad möjlighet för äldre personer med medicinsk nedsatt arbetsförmåga att få försäkringsersättning. Pensionsmyndigheten anser att det är skäligt att i samband med att bestämmelser om höjda åldersgränser för ålderspension införs, det även införs bestämmelser för personer i den högre ålderskategorin av förvärvsaktiva så att dessa personer på ett enklare sätt ska kunna beviljas sjukersättning, helt eller delvis, när deras arbetsförmåga är nedsatt på grund av sjukdom.

I pensionsöverenskommelsen från 2017 finns förslag på särreglering för personer som har ett långt arbetsliv, minst 44 års intjänande av pensionsrätt, fortsatt ska kunna ansöka om grundskydd vid 65 år. Sådana regler innebär i praktiken en ny slags pensionsförmån. En förmån som fungerar enligt nya principer. Blivande och nuvarande pensionärer skulle enligt Pensionsmyndighetens uppfattning ha större nytta av förenklingar – särskilt vad gäller grundtryggheten – än vad denna nya förmån skulle medföra. Få skulle ha nytta av regeln, de socialförsäkringspolitiska skälen för att gynna arbetsföra personer enbart på grunden av deras antal år i arbetslivet är oklara och att vissa skulle förlora på att nyttja dessa regler. Genom det föreslagna underlättandet av möjligheten för äldre att få sjukersättning anser Pensionsmyndigheten att regeringen bör överge idén om denna särreglering.

www.pensionsmyndigheten.se

Pensionsmyndigheten	Telefon	E-post	Org.nr
Box 38190 100 64 Stockholm	0771-771 771	registrator@pensionsmyndigheten.se	202100-6255

”Trygghetspension”

I promemorian benämns underlättandet att få sjukersättning för dem som närmar sig ålderspension som en ”trygghetspension”. Även om begreppet inte återfinns i förslaget till lagtext, utan endast nämns i övervägandena, anser Pensionsmyndigheten att detta begrepp är sakligt felaktigt och att det inte bör användas. Det föreliggande förslaget utgör ingen ålderspensionsförmån. Det är därför vilseledande att beskriva förmånen som trygghetspension. Av prop. 2000/01:96 framgår att benämningen sjukersättning valdes för att tydliggöra skillnaden mellan ålderspensionssystemet och sjukförsäkringssystemet. Pensionsmyndigheten kan inte se att de nu föreslagna ändringarna innebär någon skillnad från denna uppdelning. För att en person ska kunna beviljas sjukersättning krävs att personens arbetsförmåga är nedsatt på grund av sjukdom. Sjukförsäkringsförmåner och ålderspensionsförmåner skiljer sig dessutom från varandra på avgörande punkter; det gäller bland annat finansiering, beräkning och förutsättningarna för rätt till förmåner. För att förmånen ska vara rimligt begriplig för enskilda och inte förväxlas med ålderspension är det nödvändigt att begreppet trygghetspension helt utmönstras i det kommande lagstiftningsarbetet.

Konsekvenser för det svenska pensionssystemet

I promemorian uppskattas att statens utgifter avseende sjukersättning för år 2022 ökar med 50 mnkr och året efter med 260 mnkr. Den statliga pensionsavgiften på den inkomstrelaterade aktivitets- och sjukersättningen till pensionssystemet skulle i så fall öka med omkring 5 respektive 30 miljoner kronor för vardera året. I sammanhanget är det en marginell ökning av de totala avgifterna till pensionssystemet, omkring 0,02 respektive 0,1 promille. I promemorian görs uppskattningen att om 20 år är det ytterligare 33 000 personer som får sjukersättning. Det innebär, i jämförelse med dagsläget, att det om 20 år är drygt tolv procent fler personer med aktivitets- eller sjukersättning. Om anslaget ökar i samma omfattning innebär det ökade statliga utgifter med omkring 3,8 mdkr (uttryckt i dagens priser). För Pensionssystemet innebär det ökade avgiftsinkomster med drygt 400 miljoner kronor (drygt en promille av de totala avgifterna).

Konsekvenser för Pensionsmyndighetens administration

I promemorian berörs inte konsekvenser för Pensionsmyndighetens administration. Effekterna på administrationen bedöms vara så måttliga att det inte finns anledning att beskriva dem.

Ikraftträdandetidpunkt

Pensionsmyndigheten har inga synpunkter på ikraftträdandetidpunkten den 1 juli 2022. Förslaget föranleder inte några särskilda IT-tekniska utvecklingsinsatser för Pensionsmyndighetens del. Förslagen som avser äldre personer i förvärvsarbetsålder kan dock föranleda en informationsinsats från Pensionsmyndighetens sida med anledning av att pensionssparare eller pensionärer kan komma att beröras av reglerna om sjukersättning och behöver få kunskap om dessa för att kunna fatta välgrundade beslut om uttag av den inkomstgrundande ålderspension.

2021-12-13

3 (3)
Dok.bet. PID281852
Version 1.0
Dnr/ref. VER 2021-417

Detta yttrande har beslutats av generaldirektör Daniel Barr efter föredragning av analytiker Tommy Lowén. I beredningen av ärendet har jurist Anna Kers, verksamhetsutvecklare Elisabeth Stenberg och verksamhetsutvecklare Kristin Paulsson deltagit. I den slutliga handläggningen har avdelningschef Ole Settergren deltagit.

Daniel Barr

Tommy Lowén